

Asia: VN/19612/2023

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen pandemiavalmiussuunnitelman luonnoksesta

Kysymykset, joihin lausunnossa pyydetään ottamaan kantaa

1. Ovatko säädöspohja, toimijat ja pandemian hallinnan eri osa-alueet huomioitu suunnitelmassa riittävällä tavalla?

Pirkanmaan hyvinvointialueen mielestä pandemiavalmiussuunnitelma huomioi monipuolisesti ja riittävästi eri tahoja velvoittavaa säädöspohjaa. Esimerkkien avulla lukijan on helpompi hahmottaa miten häiriötilanteeseen tulisi varautua ja millaisia toimenpiteitä voidaan ottaa käyttöön tilanteen hallitsemiseksi.

Hyvinvointialueen veloitetta yhteensovittaa häiriötilanteisiin varautumista tulisi sanoittaa hieman tarkemmin. Säädösten mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on sovittaa sosiaali- ja terveydenhuollon varautumista suhteessa muihin toimijoihin.

2. Ovatko läpileikkaavat teemat asianmukaisia ja huomioitu riittävällä tavalla kautta suunnitelman?

Kyllä.

3. Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa, jotta se palvelisi parhaalla mahdollisella tavalla sosiaali- ja terveydenhuollon varautumista ja valmiussuunnittelua alueellisella ja valtakunnallisella tasolla?

Erityisryhmien viestintää olisi tarpeen huomioida suunnitelmassa laajemmin. Selkokielisten ja kieliversioitujen ohjeiden laatimiseen tulee varautua, jotta tarvittava materiaali on käytettävissä heti pandemian alusta saakka. Materiaalien tuottaminen olisi hyvä keskittää kansalliseksi, jotta vältetään päällekkäistä työtä sekä asiantuntija- ja tulkkiresurssien kuormittumista.

Vierailujen rajoittaminen sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä tulisi myös huomioida suunnitelmassa. Covid-19-pandemian aikana vierailujen rajoittaminen sai runsaasti huomiota mediassa, ja yksiköissä vierailevat henkilöt vaativat perusteluita vierailujen rajaamistoimenpiteisiin. Vierailujen rajoittamisen säädöspohja vaatii toki tarkentamista, mutta suosituksessa olisi hyvä ottaa kantaa asiaan covid-9-pandemiasta saatujen kokemusten pohjalta.

Tilannekuvan osalta on tärkeää huomioida, että yksityiskohtaisten HR-tietojen ajantasaista ylläpitämistä ei ole toistaiseksi valmisteltu valtakunnallisesti tai alueellisella tasolla. Linjaukset kerättävistä tiedoista tulee sopia valtakunnallisesti STM ja THL johdolla.

4. Muita muutosehdotuksia?

Yksilöiden omatoiminen varautuminen on valmiussuunnitelmassa mainittu. Kuten sähkökatkoihin varautumisessa huomattiin, yksilöt tarvitsevat ohjausta, miten varautua. Ohjeeseen olisikin hyvä laatia sisällöllistä ohjeistusta siitä, miten pandemiaan yksilötasolla voi varautua.

Suunnitelman jalkauttamista ajatellen olisi hyvä saada suunnitelmasta kansallisesti laadittu esitysmateriaali. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoita hyödyttäisi valmiussuunnitelmaan liitetyt mallit rajanylityspaikkojen terveystarkastusten ja massarokotuspisteiden suunnitelmista. Ne olisi hyvä laatia covid-19-pandemiasta saatujen kokemusten pohjalta.

Suunnitelman kohdassa 11.3. on huomioitu lääkkeiden kansallisten valmiusvarastojen kierrättämiseen, niiden avaamiseen ja jakeluun liittyviä vaikeuksia. Asiaan liittyviin käytännön haasteisiin ja aikaa vievään byrokratiaan törmättiin korona-aikana useaan otteeseen. Ohjeessa olisi tärkeää nostaa lainsäädännön muutostarpeet edellä mainittujen ongelmien ratkaisemiseksi. Lääkelainsäädännön kehittämällä on mahdollista vaikuttaa niin järkevään valmius- ja velvoitevarastointiin, kuin varastojen joustavaan ja rationaaliseen käyttöön normaalioloissa. Näin voitaisiin edistää pandemiaan varautumista valtakunnallisesti lääkehuollon näkökulmasta.

Moksén Heidi
Pirkanmaan hyvinvointialue - Marina Erhola, hyvinvointialuejohtaja,
Pirkanmaan hyvinvointialue